

Cái Lưng Còng Của Ba Tôi

Lặng người nhìn bóng dáng của Ba tôi đã gần 80 tuổi, đang ngồi thẫn thờ trong chiếc ghế ở phòng khách, miệng lẩm bầm như muốn nói một điều gì đó nhưng lại không thể nói ra được. Đôi mắt ba tôi cứ nhìn quanh quẩn như muốn tìm kiếm một cái gì đó. Suốt ngày ông cứ như thế và chắc có lẽ hết kiếp này ba tôi sẽ không bao giờ tỉnh táo trở lại như xưa nữa !

Khi còn bé, tôi được ba tôi yêu thương nhất nhà vì tôi là con trai út và trong dòng họ (gần cả mấy chục người con cháu), thì chỉ có hai anh em tôi là trai mà thôi. Có lẽ vì thế ba tôi cưng chiều tôi nhiều hơn những người khác một chút mặc dầu những đứa con khác cũng được ông thương yêu đồng đều. Một lẽ nữa là tôi thích chơi thể thao giống ba tôi ngày trước nên ba tôi chiều cô đặc biệt đến những dụng cụ thể thao để tôi có thể sử dụng .

Hồi còn đi học tiểu học, tôi rất ít được gần gũi với ba tôi vì ba tôi cứ đi công tác ở ngoại quốc hết tháng này đến tháng khác. Lâu lâu ba tôi về thì đi bơi lội hay đi chơi thể thao với tôi được chừng vài tuần là đi nữa. Những ngày tháng đó, đối với tôi là thiên đường vì được cưng chiều hết mức. Tôi được dẫn cho đi ăn uống thỏa thích và còn được mua những trái banh mà tôi mơ ước. Sự thực thì tôi lại rất ghét đá banh nên không bao giờ dám xin tiền mà để mua những trái banh mà theo má tôi là vô ích đó cả.

Lúc tôi lên lớp 8 , ba tôi bị bắt tại nhà. Họ đọc lệnh bắt giam trước mặt mọi người và kêu ba tôi trình diện. Nhìn bóng dáng ba tôi bị còng tay dẫn lên xe còn ngoảnh mặt lại nhìn tôi như muốn dặn dò một điều gì mà không thể nói được trước mặt mọi người. Tôi bật khóc , vì không biết có còn gặp lại ba tôi nữa hay không? Tôi định chạy tới để ôm lấy ba tôi nhưng hàng rào người đã ngăn tôi không cho tôi chạy tiếp, tôi thấy đất trời quay cuồng, hoảng sợ.

Rồi ba tôi được thả tự do, rồi bị bắt đi bắt lại như vậy nhiều lần trong mấy năm sau đó (tổng cộng là 9 lần trong cuộc đời của ba tôi). Sức khỏe của ba tôi bắt đầu thấy có dấu hiệu sa sút, nhưng ý chí sống và tinh thần ông còn rất vững.

Năm cuối lớp 10, định mệnh lại xui khiến, lần này chính tôi lại bị bắt chung với ba tôi. Họ còng tay ba tôi với tôi chung với nhau rồi dẫn đi. Họ đánh đập bằng báng súng vô lung vô bụng chúng tôi. Tôi thấy ba tôi lấy lưng và cánh tay còn lại để che cho tôi, để họ đừng đánh trúng tôi. Tôi thấy ba tôi cứ quay vòng vòng chung quanh tôi để đón những ngọn đòn đang đổ xuống để che cho tôi. Tôi cũng bị trúng đòn nhưng ba tôi bị trúng nhiều hơn. Tôi đau lòng lắm. Tôi thấy thương ba tôi vô bờ bến. Tôi dám chắc rằng trong cuộc đời này, ngoài cha mẹ của mình ra, không ai có thể làm được chuyện đó. Sau này tôi mới hiểu thế nào là cuộc sống tù tội, lo âu, thiếu thốn, mất vệ sinh, đe dọa tinh thần hàng ngày và hàng đêm. Tôi đã có dịp ngồi suy nghĩ những ngày tháng qua của ba tôi trong những trại giam như thế nào. Lúc đó tôi thấy thương ba tôi lắm.

Có lần lúc phát cơm trong tù, tôi nghe giám thị kêu tên tôi và nói có người cho tôi một nắm cơm gạo đỏ. Tôi mừng quá vì bữa đó tôi sẽ được ăn ít đối một chút. Tôi còn đang hoang mang không biết là ai có lòng tốt cho mình một nắm cơm mà giá trị của nó còn quý hơn vàng lúc đó, thì nghe ba tôi bên buồng giam đối diện bên kia kêu tôi và nói là chính ba tôi nhờ giám thị đem qua buồng giam bên này cho tôi. Hai cha con nhìn nhau qua chấn song sắt, chỉ thấy được có hơn nửa cái đầu vì tôi còn thấp nên cố gắng nhón chân mà cũng không thể thấy hết được ba tôi bên kia, tôi lên tiếng hỏi :

- Tại sao ba không ăn mà lại cho con vậy ?

Ba trả lời :

- Ba ăn no rồi con, con ăn đi.

Tôi ghen ngào nghĩ trong đầu là ba tôi nói dối vì câu “ĂN NO RỒI” ở trong tù gần như không còn ở trong câu nói của người tù nữa. Tôi biết là ba tôi cố ý nhường cho tôi ăn nắm cơm quý giá đó. Sau này, cứ mỗi bữa cơm, ba tôi không chia cho tôi thì chia cho anh tôi. Anh em tôi không chịu ăn, trả lại, nhưng ba tôi không chịu lấy lại, buộc lòng tụi tôi phải ăn nắm cơm đó, như ăn một phần da thịt của ba tôi.

Mấy tuần lễ sau, tôi được chấp pháp kêu lên lấy khẩu cung một lần nữa. Tôi gặp ba tôi ở bàn bên cạnh nhưng không được quyền trao đổi gì hết ngoài ánh mắt nhìn nhau. Tôi không biết điều gì sẽ xảy ra cho cha con tôi. Tôi chỉ nghe chấp pháp hỏi tội những câu hỏi mà tôi đã nghe hàng chục lần. Tôi trả lời như cũ và họ kêu tôi lấy tay vào biên bản và phát lệnh tha. Tôi tưởng ba tôi cũng được trả tự do nhưng họ lại còng tay ba tôi lại và dẫn ông đi ra ở một cửa khác. Tôi cố gắng nhìn theo tuyệt vọng. Mắt tôi cố gắng thu lấy đoạn phim đó thật nhanh để giữ lại bóng dáng của ba tôi lần chót.

Nhưng năm sau đó, ba tôi được phóng thích. Ba tôi phải chạy xích lô để kiếm sống và lo cho tôi được đi học. Có một lần khi tôi đi bộ lúc tan trường về trước con hẻm ở trường TQT, tôi gặp ba tôi chạy xe xích lô ngang qua. Phía trước xe chở một người khách mà tôi không thấy rõ mặt. Ba tôi quay đầu lại nhìn tôi và vẫy tay chào. Hình như ông cố gắng đạp xe thật nhanh để cho tôi đừng đuổi theo. Nhìn dáng ông cong lưng đạp xe với chiếc quần jean cũ kỹ, cái áo thun trắng đã ngả màu, trên cổ quần một chiếc khăn tắm nhỏ, tôi lặng người xúc động. Cái lưng đã đỡ đòn cho tôi, giờ đây cái lưng này lại cong lưng đạp một cách nặng nề để chở khách và nuôi sống anh em tôi. Hai dòng nước mắt rơi trên má tôi lúc nào không biết. Tôi biết ba tôi sợ tôi xấu hổ với bạn bè là có một người cha đạp xích lô. Nhưng ba tôi đâu có hiểu rằng, tôi hoàn toàn không xấu hổ gì hết.,Tôi còn muốn dặn ba tôi lại trường để giới thiệu với bạn bè là đảng khác. Bao nhiêu năm tháng lẫn lộn với via hè đã dạy cho tôi biết thế nào là tình thương và trân quý nó như thế nào...

Rồi có một ngày ba tôi về nhà tay không, không có xe xích lô như mọi lần. Về mặt ba thật là khẩn trương và lo lắng. Ba tôi kêu chị tôi đưa gấp một số tiền. Tôi thấy ba tôi quỳ lạy bà nội tôi, ôm hôn từng đứa con trong đó có tôi, rồi nói nhỏ với tôi:

- Ba lại phải đi gấp, không ở lại với tụi con được.

Tôi hỏi lại:

- Tại sao ba đi gấp vậy, lần này có chắc không ba?

Ba tôi gật đầu và nói:

- Không chắc cũng phải đi.

Tôi nắm tay ba tôi thật lâu như thăm gửi vào ba tôi một chút can đảm và hy vọng. Ba tôi đi được vài tuần thì có một người bạn của ba tôi lại nhà báo tin:

- Ba tụi con chắc chết rồi.

Tôi bàng hoàng hỏi lại:

- Sao vậy chú?
- Thì chú là người đi chung với ba con, bị bắt, nhưng ba con và một số người lợi dụng sơ hở lúc chuyển tù, rồi chạy thoát. Chú thấy súng bắn xối xả về hướng ba con đang chạy. Tình trạng hỗn độn lắm. Chú thấy phía trước chết nhiều lắm nhưng chú không lại gần được.

Bà nội tôi nghe thấy vậy thì mặt mày xanh lét, như người trúng gió muốn té xỉu. Chúng tôi ai cũng bù lu bù loa, chạy lại trước bàn thờ ông bà để thấp nhang và khấn trời Phật. Hy vọng ba

tôi sống sót thật là mong manh như lời người bạn của ba tôi về kể lại.

Mấy tháng sau, tôi nhận được tin ba tôi tới được Thái Lan. Ba tôi kể sơ lại cuộc hành trình hãi hùng mà ba tôi đã đi qua trong mấy ngày tháng vừa qua. Anh chị em tôi đọc thư mà ai cũng mắt đỏ hoe nhưng rất là mừng rỡ.

Mấy năm sau tôi gặp lại ba tôi ở Âu Châu. Hai cha con gặp nhau ở nhà ga, mừng rỡ. Tôi ôm ba tôi thật chặt. Tôi nghẹn ngào xúc động không nói được một câu nào khác ngoài câu:

- Ba có khỏe không ba?

Hai cha con tôi kiếm một quán ăn gần đó để nghỉ chân và để ăn. Bữa ăn đầu tiên của hai cha con trên xứ người sau mấy năm xa cách. Ba tôi hỏi han đủ thứ chuyện mặc dầu tôi có viết những sinh hoạt của tôi qua những bức thư, nhưng ba tôi muốn chính miệng tôi nói ra vậy thôi.

Tôi bắt đầu nhận thấy ba tôi khác xưa khá nhiều, tóc đã ngả màu muối tiêu, mặt đen sạm, thỉnh thoảng húng hắng ho (sau này ba tôi nói là ông bị lũng phổi, phải nằm nhà thương mấy tháng trước khi đi định cư). Lời nói, cử chỉ có vẻ hơi thất thường. Ông đang nói chuyện rồi bỗng dừng cười ha hả, rồi sau đó lại trầm buồn và nói những câu không có nghĩa. Tôi hoang mang hỏi ba tôi:

- Ba có sao không ba?

Ba tôi trả lời:

- Đâu có gì đâu.

Tôi nói:

- Ba nói chuyện đi của ba khủng khiếp và hãi hùng, nhưng sự thật ra sao vậy, con muốn nghe.

Ba tôi chậm rãi kể lại câu chuyện của ba tôi lúc mắt tích cả mấy tháng trời.

Sau khi nghe câu chuyện của ba tôi kể, tôi thấy rợn cả người. Tôi thấy chuyện hải hành khủng khiếp của tôi thật không thấm vào đâu so với những gì ba tôi đã trải qua. Ông kể mấy lần bị bắt, vượt thoát (như lời bạn của ba tôi kể lại) rồi bị bắt lại, bị lôi ra bàn để hù dọa. Ông kể lại chi tiết hơn về lần ông bị rượt đuổi trong rừng. Ông bị bắt, nhốt xuống giếng khô sâu hun hút bên cạnh những xác chết thối rữa với ánh sáng lờ mờ dưới đáy giếng. Những tuần lễ sống trong rừng rậm một mình vì bị lạc đoàn người đi chung, phải đối phó với bao nhiêu thú dữ, rắn rít, mà trong tay ông chỉ có nhánh cây nhặt được trong rừng để tự vệ. Tôi nghe ba tôi kể mà lòng tôi quặn thắt. Không ngờ con người ngồi trước mặt tôi, người đã trải qua bao nhiêu gian nan khổ cực về thể xác lẫn tinh thần là ba của tôi đó. Tôi thông cảm và chột hiểu ra nguyên nhân của những cử chỉ bất thường của ba tôi. Tôi thấy thương ba tôi và không biết làm thế nào để ông lấy lại cân bằng và trở lại cuộc sống bình thường.

Giờ đây, đã mấy chục năm trôi qua, ba tôi vẫn cứ dật dờ sống trong trạng thái hoang tưởng, bất bình thường. Thỉnh thoảng ba tôi thức giấc rồi qua phòng của tôi đập cửa dòn dập để kêu tôi tháo chạy vì họ đã tới. Ba tôi thường ngồi lượm từng mảnh vụn bánh mì hay hạt cơm các con tôi làm rơi xuống bàn hay xuống đất và ăn một cách ngon lành. Có lúc ba tôi lục thùng rác của nhà tôi để lượm lại những vỏ cam đã vắt hết nước rồi cạp đi, cạp lại. Tôi cố gắng ngăn cản ông làm những chuyện ấy và cố gắng giải thích cho ba tôi biết là hai cha con mình đã qua thời kỳ đói khổ rồi, ba không cần thiết phải làm như vậy nữa. Nhưng tôi biết quá khứ cuộc đời của ông vẫn còn quanh quẩn đâu đây trong đầu óc của ông và khiến cho ông lặp lại những hành động đó như một phản xạ để sinh tồn.

Có một điều tôi yên tâm là ý chí về sức sống của ba tôi vẫn còn rất tốt. Mỗi ngày ông đều hít đất và tập thể dục đều đặn. Tôi chỉ lo là càng ngày càng xuất hiện nhiều hơn những câu nói và hành động bất bình thường. Ba tôi bắt đầu quên những chữ thường dùng kể cả những ngoại ngữ mà trước đó ba tôi biết ít nhiều trong công việc. Ba tôi không còn biết xài điện thoại, máy tính, xe hơi. Tôi biết những ngày cuối đời ông đã đến nhưng không cách nào ngăn chặn căn bệnh mất trí và khủng hoảng thần kinh thể hoang tưởng.

Hàng đêm, khi có thời giờ rảnh, tôi ngồi bóp lưng cho ba tôi (tôi muốn tự tay tôi làm việc đó chứ không muốn để con tôi làm). Tôi thần thờ khi nhìn lại những vết thẹo và vết gẻ do ảnh hưởng của những năm tháng trong lao tù. Nó còn sót lại trên tấm lưng giờ đã nhăn nheo của ba tôi và nhớ lại cái lưng này. Cái lưng đã chịu gánh đòn thể tôi mấy chục năm về trước. Vết thẹo và vết gẻ này đã phai dần theo năm tháng, nhưng hậu quả của nó còn ảnh hưởng đến tinh thần cho người mang theo nó đến mấy chục năm sau. Tôi lặng người xúc động. Con gái tôi thấy vậy chạy lại hỏi:

- Sao ba muốn khóc vậy ba?

Tôi chỉ vào lưng của ba tôi mà nói:

- Con nhìn cái lưng của ông nội nè, đầy thẹo và gẻ con có thấy sợ không? Nhưng cái lưng này đã chịu đòn thể cho ba mấy chục năm trước đó con. Cái lưng đã từng quần quai đập xe xích lô để nuôi sống gia đình, để cha con mình có được ngày hôm nay. Cho dù cha con mình có đỗ bằng cấp gì chẳng nữa, hay có nhà cao cửa rộng, cha con mình đừng bao giờ quên công lao đó, nhớ chưa?

Con gái tôi gật đầu và bật khóc. Tôi kể cho con gái tôi nghe quá khứ của hai cha con để con tôi được hiểu thêm phần nào lai lịch của ông nội chúng nó và cũng để chúng nó hiểu nguyên nhân nào đưa ông nội chúng nó đến tình trạng như vậy.

Đêm ba mươi tết, ba tôi đang ngủ say ở trong phòng. Tôi lặng lẽ xuống thấp nhang bàn thờ Phật và ông bà. Tôi khẩn thâm nguyện với trời Phật, nếu có một điều ước hay một sự trao đổi nào đó, tôi sẽ ước trời Phật chữa lành bệnh tâm thần của ba tôi và tôi nguyện sẽ đánh đổi tất cả những gì tôi đang có hiện nay để hy vọng có một ngày tôi sẽ được ngồi bên cạnh ba tôi trở lại bình thường như bao nhiêu người khác, là tôi đã mãn nguyện.

Hàng năm, tới ngày lễ Vu lan, tôi rất buồn vì không được cài trên ngực một bông hồng vì mẹ tôi đã mất từ lâu. Nhưng tôi vẫn tự cài trên ngực áo tôi một bông hồng. Có người biết gia cảnh của tôi hỏi tôi tại sao mất mẹ mà vẫn còn cài bông hồng trên ngực áo? Tôi hãnh diện trả lời cho bạn ấy rằng tôi vẫn còn có được một người cha. Một người cha mà đối với tôi, tôi kính nể và cảm phục. Một người cha mà công ơn cao hơn ngọn núi Thái Sơn và nghĩa cha con còn lai láng hơn biển cả.

Lang Thang

Âu Châu - Tháng 1/2009